

«Προγραμματική Περίοδος 2007-2013 - Το Έργο δύναται να συγχρηματοδοτηθεί από το Ταμείο Συνοχής της ΕΕ»

MINISTRY OF AGRICULTURE, NATURAL RESOURCES & ENVIRONMENT
WATER DEVELOPMENT DEPARTMENT

«ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗΣ ΝΕΡΟΥ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ»
σύμφωνα με την Οδηγία Πλαίσιο περί Υδάτων 2000/60/ΕΚ

Τιμολόγηση Υπηρεσιών Νερού – Προτάσεις

Αντώνης Τορτοπίδης, Οικονομολόγος

Παρασκευή

16

Απριλίου
2010

Περιεχόμενα

- 1. Εισαγωγικά Στοιχεία – Μεθοδολογία
- 2. Προτεινόμενη Τιμολόγηση
  - Υπηρεσία Ύδρευσης
  - Υπηρεσία Άρδευσης
  - Υπηρεσία Αποχέτευσης
  - Υπηρεσία Ανακυκλωμένου Νερού
- 3. Επόμενα βήματα

Εισαγωγικά Στοιχεία - μεθοδολογία

Πολιτικές τιμολόγησης στο πλαίσιο της Οδηγίας

- Οι πολιτικές τιμολόγησης σύμφωνα με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ θα πρέπει να διέπονται από τις παρακάτω αρχές:
  - Παροχή κινήτρων στους χρήστες για αποτελεσματική και όχι σπάταλη χρήση του νερού.
  - Ικανοποιητική ανάκτηση του κόστους των υπηρεσιών ύδατος, δηλαδή να μπορεί το κόστος για την παροχή του νερού (πόσιμου, άρδευσης κ.λπ.) να καλύπτεται από τα έσοδα σε σημαντικό βαθμό, μέσω της συμβολής των διαφόρων χρήσεων (π.χ. νοικοκυριά, βιομηχανία, γεωργία, τουρισμός), λαμβάνοντας υπόψη την αρχή «ο ρυπαίνων - χρήστης πληρώνει».
  - Συμπερίληψη του κόστους για το περιβάλλον και τους φυσικούς πόρους στο συνολικό κόστος των υπηρεσιών ύδατος.
  - Οι πολιτικές τιμολόγησης να αποτελούν βασικό μέτρο διαχείρισης των υδάτων στο Σχέδιο Διαχείρισης των νερών της χώρας.
- Οι πολιτικές τιμολόγησης θα πρέπει σύμφωνα με την Οδηγία να τεθούν σε εφαρμογή μέχρι το τέλος του 2010

Στόχοι Νέων Τιμολογιακών Πολιτικών στην Κύπρο

- Η νέα προτεινόμενη τιμολόγηση του νερού στην Κύπρο αποβλέπει στην εφαρμογή του Άρθρου 9 της Οδηγίας και στην επαρκή ανάκτηση του κόστους του νερού.
- Επιδιώκεται η εφαρμογή της Οδηγίας και ο σημαντικός για τη χώρα εξορθολογισμός της τιμής του νερού με κύριο γνώμονα να μη δημιουργηθούν σημαντικά προβλήματα στις παραγωγικές και κοινωνικές συνθήκες και να εισαχθεί η σημαντική παράμετρος της περιβαλλοντικής σημασίας του νερού (ρύπανση και φυσικός πόρος) στην τιμολογιακή πολιτική.

Οι νέες τιμολογιακές πολιτικές δεν πρέπει να εκλαμβάνονται μόνο ως νομική – τυπική υποχρέωση της χώρας απέναντι στην Ε.Ε., αλλά και ως παράγοντας ενίσχυσης της βιώσιμης διαχείρισης νερού για τον άνθρωπο (μελλοντικές γενιές) και το περιβάλλον.

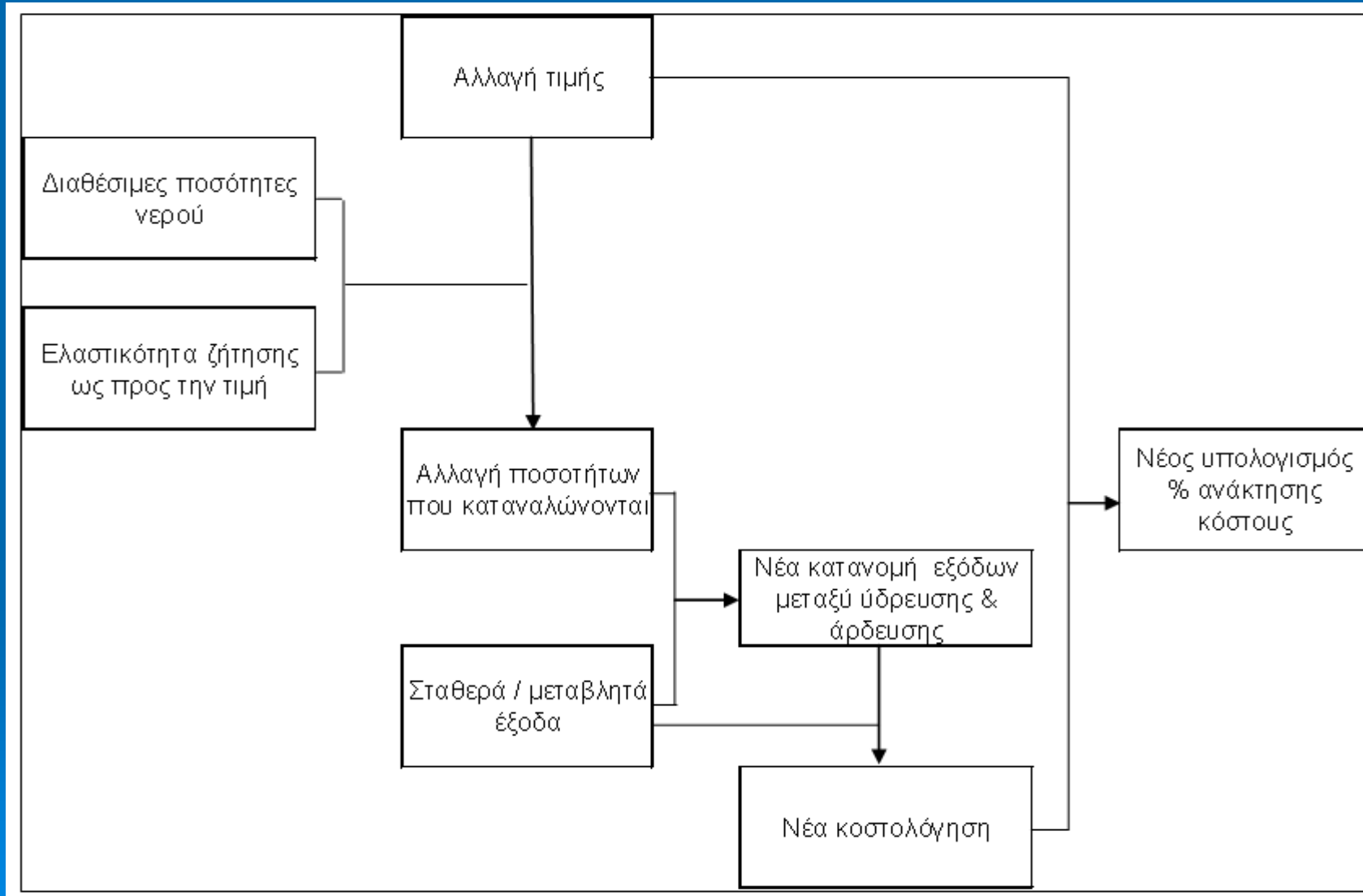

Χρονικός ορίζοντας νέων πολιτικών τιμολόγησης

- Οι προτάσεις τιμολόγησης καλύπτουν:
  - αφενός τη σημερινή κατάσταση χωρίς τις προγραμματιζόμενες νέες αφαλατώσεις, χρησιμοποιώντας ως βάση ανάλυσης την τριετία 2005-2007, περίοδο για την οποία έγινε η οικονομική ανάλυση.
  - αφετέρου τη μελλοντική εικόνα, όταν από το 2012 και μετά, η δυναμικότητα αφαλατώσεων αυξάνεται πολύ με την ένταξη των νέων μόνιμων μονάδων.
- Οι προτεινόμενες τιμές βασίζονται στα παραπάνω 2 σενάρια & στοχεύουν στην ομαλή μετάβαση των τελών από την υφιστάμενη κατάσταση, πριν την εισαγωγή των νέων αφαλατώσεων, προς τις δεδομένες συνθήκες υψηλότερου κόστους με την εισαγωγή των νέων αφαλατώσεων στο ισοζύγιο του νερού ύδρευσης.
- Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, προτείνονται νέα τιμολόγια για κάθε μία Υπηρεσία Νερού σε τρέχουσες τιμές (2010).

Στάδια Μοντέλου Διερεύνησης

Σχετικοί Δείκτες για την Τιμολόγηση

Για την εκτίμηση της ποσότητας νερού που καταναλώνεται μετά από μία αλλαγή της τιμής

ελαστικότητα της ζήτησης (elasticity of demand)

Για τον προσδιορισμό ενός εύλογου εύρους τιμών, το οποίο δεν αναστατώνει μεσοπρόθεσμα το παραγωγικό πρότυπο

δυνατότητα πληρωμής (affordability)

Ελαστικότητα της ζήτησης

Ύδρευση: βασική εκδοχή → **μηδενική ελαστικότητα ζήτησης**

Ανταποκρίνεται στην εκτίμηση ότι οι καταναλώσεις που παρατηρήθηκαν είναι αποτέλεσμα των σημαντικών περιορισμών στη διαθεσιμότητα νερού και όχι της τιμής του νερού.

Παράλληλα, και για λόγους πληρότητας, εξετάστηκαν και σενάρια με ελαστικότητες **-0,5 έως -0,7** (βάσει βιβλιογραφίας) επί του μέσου όρου κατανάλωσης 2005-07.

Άρδευση: βασική εκδοχή → **καταναλώσεις που παρατηρήθηκαν είναι αποτέλεσμα σημαντικών περιορισμών στη διαθεσιμότητα νερού άρδευσης,**

Η ζήτηση νερού άρδευσης μπορεί να αυξάνεται ανάλογα με τη διαθεσιμότητα του νερού έστω και εάν αυξάνεται η τιμή του, σε επίπεδα που **δεν ανατρέπουν την οικονομικότητα της μεγάλης πλειοψηφίας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων της Κύπρου.**

Δυνατότητα πληρωμής

➤ Ύδρευση

- Ένα νοικοκυριό μπορεί να αντέξει συνολικό κόστος νερού ύδρευσης (μη περιλαμβανομένου κόστους για την αποχέτευση) έως το επίπεδο που δεν υπερβαίνει το **2,5% του ετήσιου εισοδήματός του** (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης, Ευρωπαϊκή Ένωση).
- Στην Κύπρο το κόστος πόσιμου νερού ανά νοικοκυριό είναι σήμερα σε ετήσια βάση αρκετά **μικρότερο από το 1% του εισοδήματός του**.

➤ Άρδευση

- Έγινε ειδική ανάλυση των κοστολογικών στοιχείων για τις κυριότερες καλλιέργειες της Κύπρου μέσω της εξέτασης της προσόδου του νερού. Η πρόσοδος του νερού μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην **εξέταση μεταβολής της οικονομικότητας μιας καλλιέργειας όταν μεταβάλλεται η τιμή του νερού**.
- Εξετάσθηκε εύρος μεταβολής της τιμής του νερού από **0,17 €/m³ έως 0,39 €/m³**.

Ταμείο Νερού

- Προβλέπεται η ίδρυση και η λειτουργία ενός νέου ταμείου είσπραξης και διαχείρισης των τελών πόρου και περιβάλλοντος → Ταμείο Νερού

- Το νέο αυτό Ταμείο, του οποίου πιθανός διαχειριστής θα είναι το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, θα έχει ως αρμοδιότητα τη συλλογή και διαχείριση των εσόδων από τα τέλη του περιβαλλοντικού κόστους και κόστους πόρου.
- Τα έσοδα αυτά θα χρησιμοποιούνται για το σχεδιασμό και την εφαρμογή μέτρων που στοχεύουν στην προστασία και βέλτιστη διαχείριση των υδατικών πόρων, όπως για παράδειγμα των δράσεων που θα περιληφθούν στο πρόγραμμα μέτρων του πρώτου Διαχειριστικού Σχεδίου Υδάτων.

Προτεινόμενη Τιμολόγηση

Υπηρεσία Υδρευσης

Υπηρεσία Ύδρευσης - Βασικές αρχές

- Στόχος = πλήρης ανάκτηση κόστους
- Προτείνονται πολιτικές τιμολόγησης για:
  - **το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων**: τιμές νερού ύδρευσης από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων στους διαφόρους παροχείς (Συμβούλια Υδατοπρομήθειας, Δήμοι και Κοινότητες)
  - **το επίπεδο του τελικού καταναλωτή**: τιμές νερού ύδρευσης από τους παροχείς (Συμβούλια Υδατοπρομήθειας, Δήμοι, Κοινότητες) στους τελικούς καταναλωτές.
- Ειδικά για την Υπηρεσία παροχής νερού ύδρευσης προτείνονται νέα τιμολόγια:
  - για το έτος 2010 βάσει του σεναρίου χωρίς τις νέες αφαλατώσεις
  - για το έτος 2015 βάσει του σεναρίου με τις νέες αφαλατώσεις
  - για το έτος 2013 βάσει τιμής που αποτελεί ομαλή μετάβαση από την τιμή 2010 σε αυτή του 2015

Τιμολόγηση εντός ΚΥΕ – Επίπεδο ΤΑΥ (1)

- Οι τιμές νερού ύδρευσης από το ΤΑΥ καθορίστηκαν έτσι ώστε να περιλαμβάνουν και να καλύπτουν το **συνολικό χρηματοοικονομικό κόστος του ΤΑΥ + το περιβαλλοντικό κόστος + το κόστος πόρου.**
- Τίθενται προς συζήτηση **2 σενάρια/ προσεγγίσεις** για την τιμολόγηση από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων:
  - 1. Διαφοροποιημένες** τιμές ανά Κυβερνητικό Υδατικό Έργο
  - 2. Ενιαία τιμή** για όλα τα Κυβερνητικά Υδατικά Έργα

Έτος	1 ^ο σενάριο - Διαφοροποιημένη τιμή €/ m ³		2 ^ο σενάριο - Ενιαία Τιμή €/ m ³
	ΚΥΕ Ν. Αγωγού	ΚΥΕ Πάφου	
Υφιστάμενες Τιμές	0,77	0,56	-
2010 (χωρίς αφαλατώσεις)	0,87	0,56	0,82
2013	1,08	1,11	1,09
2015 (με αφαλατώσεις)	1,26	1,77	1,32

Τιμολόγηση εντός ΚΥΕ – Επίπεδο ΤΑΥ (2)

- Προτείνεται η εφαρμογή ενιαίας τιμής από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων για όλα τα ΚΥΕ για τους εξής λόγους:
  - Η Κυπριακή Δημοκρατία έχει ορισθεί ως **μία ενιαία Περιοχή Λεκάνης Απορροής Ποταμού (ΠΛΑΠ)** και σύμφωνα με την Οδηγία δεν υφίσταται νομική υποχρέωση για ύπαρξη περισσότερων από μία τιμή ανά υπηρεσία.
  - Η Κυπριακή Δημοκρατία - μέσω του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων - προέβη σε σημαντικές επενδύσεις επί πολλές δεκαετίες δίνοντας προτεραιότητα σε περιοχές μεγαλύτερης ζήτησης ή/και οικονομικής σημασίας. Η διαμόρφωση των δύο συστημάτων Κυβερνητικών Υδατικών Έργων (Νοτίου Αγωγού και Πάφου) και του κόστους νερού σε αυτά, προέκυψε από σχεδιασμό που δεν ακολούθησε απαραίτητα τις αρχές της Οδηγίας.
Στο πλαίσιο αυτό κρίνεται σκόπιμο από πλευράς δίκαιης αντιμετώπισης των πολιτών, η εξισορρόπηση της τιμής του παρεχόμενου από την Κυβέρνηση νερού σε ενιαίο επίπεδο.

Τιμολόγηση εντός ΚΥΕ – Επίπεδο Τελικού Καταναλωτή (1)

- Εφαρμογή ενιαίας μεθοδολογίας για όλους τους παρόχους για τον καθορισμό των τελών νερού ύδρευσης.
- Προτείνεται η Μέθοδος τιμολόγησης κατά αύξουσες κλίμακες, η οποία αποτελείται από:
  - Μία σταθερή χρέωση «Χ», το πάγιο
  - Μία ογκομετρική χρέωση σε δύο τουλάχιστον κλιμάκια (τιμές P1 και P2)
- Η σταθερή χρέωση «Χ» και η πρώτη κλίμακα της ογκομετρικής χρέωσης P1 στοχεύουν στην ανάκτηση του κόστους (χρηματοοικονομικού, περιβαλλοντικού και πόρου).
- Η δεύτερη κλίμακα P2, καθώς και όλες όσες ακόμη υιοθετηθούν τελικά από τους παρόχους νερού ύδρευσης αποσκοπούν στην ενίσχυση της εξοικονόμησης νερού. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι το κλιμάκιο P2 θα μπορούσε να είναι 20% υψηλότερο από το P1. Είναι επιθυμητό οι τελικοί πάροχοι νερού ύδρευσης να προσδιορίσουν περισσότερα κλιμάκια τιμών με στόχο την μεγιστοποίηση εξοικονόμησης νερού.

Τιμολόγηση εντός ΚΥΕ – Επίπεδο Τελικού Καταναλωτή (2)

- Εξετάζονται 2 σενάρια/ προσεγγίσεις για την τιμολόγηση μέχρι τον τελικό καταναλωτή:

1. Ενιαία τιμή μέχρι τον τελικό καταναλωτή

Ενιαία τιμή μέχρι τον τελικό καταναλωτή

Έτος	Ογκομετρική Χρέωση "P ₁ " (€/m ³)	Πάγια Χρέωση "X" (€/ υδρομετρητή/έτος)
2010	1,15	39
2013	1,30	52
2015	1,42	63

Τιμολόγηση εντός ΚΥΕ – Επίπεδο Τελικού Καταναλωτή (3)

2. Διαφοροποιημένες τιμές στον τελικό καταναλωτή ανάλογα με τις διαφορές κόστους, αλλά ενιαία μεθοδολογία τιμολόγησης και τρόπου καθορισμού των τελών (2 υπο-σενάρια)

Εφαρμογή διαφοροποιημένων τιμών λαμβάνοντας υπόψη τα διαφοροποιημένα στοιχεία κόστους από την πηγή (ΤΑΥ) μέχρι τον τελικό πάροχο & τελικό καταναλωτή στους χρόνους που προκύπτουν αυτά τα κόστη

Και στα 2 υπο-σενάρια λαμβάνονται υπόψη η ένταξη των νέων αφαλατώσεων μετά το 2012 και επιδιώκεται ομαλή μετάβαση τιμών από το 2010 στο 2015

Εφαρμογή διαφοροποιημένων τιμών λαμβάνοντας υπόψη εξαρχής ενιαία στοιχεία κόστους στο επίπεδο ΤΑΥ

Πάροχος (ενδεικτικά παραδείγματα)	Έτος		
	Ενδεικτική τιμή p_1 (€/ m ³)		
	2010	2013	2015
Συμβούλιο Υδατοπρομήθειας Λεμεσού	0,73	1,06	1,36
Συμβούλιο Υδατοπρομήθειας Λευκωσίας	1,29	1,37	1,42
Συμβούλιο Υδατοπρομήθειας Λάρνακας	1,53	1,61	1,67
Δήμος Πάφου	1,38	1,57	1,71

Πάροχος (ενδεικτικά παραδείγματα)	Έτος		
	Ενδεικτική τιμή "P ₁ " (€/ m ³)		
	2010	2013	2015
Συμβούλιο Υδατοπρομήθειας Λεμεσού	0,73	1,09	1,44
Συμβούλιο Υδατοπρομήθειας Λευκωσίας	1,16	1,32	1,45
Συμβούλιο Υδατοπρομήθειας Λάρνακας	1,30	1,51	1,68
Δήμος Πάφου	0,93	1,17	1,36

Τιμολόγηση εντός ΚΥΕ – Επίπεδο Τελικού Καταναλωτή (4)

- Ενδεικτική Εφαρμογή: 4μελής οικογένεια με ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ημερήσια κατανάλωση **100 lt** ανά άτομο (ετήσια κατανάλωση: 146 m³)

Ενιαία Τιμολόγηση	Συνολικό ετήσιο κόστος ύδρευσης (Ευρώ)
Νέα Προτεινόμενη Ενιαία τιμολόγηση από τέλος 2010	206,9
Νέα Προτεινόμενη Ενιαία τιμολόγηση από 2013	241,8
Νέα Προτεινόμενη Ενιαία τιμολόγηση από 2015	270,32

Τιμολόγηση εντός ΚΥΕ – Επίπεδο Τελικού Καταναλωτή (5)

- Ενδεικτική Εφαρμογή: 4μελής οικογένεια με ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ημερήσια κατανάλωση **100 lt** ανά άτομο (ετήσια κατανάλωση: 146 m³)

Εφαρμογή διαφοροποιημένων τιμών λαμβάνοντας υπόψη τα διαφοροποιημένα στοιχεία κόστους από την πηγή (ΤΑΥ) μέχρι τον τελικό πάροχο & τελικό καταναλωτή στους χρόνους που προκύπτουν αυτά τα κόστη

Διαφοροποιημένη Τιμολόγηση – Υπο-σενάριο Α	ΣΥ Λευκωσίας - Συνολικό ετήσιο κόστος ύδρευσης (Ευρώ)	ΣΥ Λάρνακας - Συνολικό ετήσιο κόστος ύδρευσης (Ευρώ)	ΣΥ Λεμεσού - Συνολικό ετήσιο κόστος ύδρευσης (Ευρώ)	Δήμος Πάφου - Συνολικό ετήσιο κόστος ύδρευσης (Ευρώ) **
Εφαρμοθείσα τιμολόγηση * (μέχρι 31/12/2009)	165,54	103,32	78,03	123,92
Εφαρμοζόμενη τιμολόγηση (από 01/01/2010)	165,54	198,86	108,31	
Νέα Προτεινόμενη Τιμολόγηση από τέλος 2010	227,34 37%	262,38 32%	145,58 34%	240,48 94%
Νέα Προτεινόμενη Τιμολόγηση από 2013	252,02 52%	287,06 44%	206,76 91%	281,22 127%
Νέα Προτεινόμενη Τιμολόγηση από 2015	270,32 63%	306,82 54%	261,56 142%	312,66 152%

* Νοείται η τιμολόγηση για την οποία οι καταναλωτές έχουν λάβει λογαριασμούς μέχρι το τέλος του 2009

** Για το Δήμο Πάφου, τα τιμολόγια ισχύουν από 07/2008 μέχρι σήμερα.

Τιμολόγηση εντός ΚΥΕ – Επίπεδο Τελικού Καταναλωτή (6)

- Ενδεικτική Εφαρμογή: 4μελής οικογένεια με ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ημερήσια κατανάλωση **100 lt** ανά άτομο (ετήσια κατανάλωση: 146 m³)

Εφαρμογή διαφοροποιημένων τιμών λαμβάνοντας υπόψη εξαρχής ενιαία στοιχεία κόστους στο επίπεδο ΤΑΥ

Διαφοροποιημένη Τιμολόγηση – Υπο-σενάριο Β	ΣΥ Λευκωσίας - Συνολικό ετήσιο κόστος ύδρευσης (Ευρώ)	ΣΥ Λάρνακας - Συνολικό ετήσιο κόστος ύδρευσης (Ευρώ)	ΣΥ Λεμεσού - Συνολικό ετήσιο κόστος ύδρευσης (Ευρώ)	Δήμος Πάφου - Συνολικό ετήσιο κόστος ύδρευσης (Ευρώ) **
Εφαρμοθείσα τιμολόγηση * (μέχρι 31/12/2009)	165,54	103,32	78,03	123,92
Εφαρμοζόμενη τιμολόγηση (από 01/01/2010)	165,54	198,86	108,31	
Νέα Προτεινόμενη Τιμολόγηση από τέλος 2010	208,36 26%	228,8 15%	145,58 34%	174,78 41%
Νέα Προτεινόμενη Τιμολόγηση από 2013	244,72 48%	272,46 37%	211,14 95%	222,82 80%
Νέα Προτεινόμενη Τιμολόγηση από 2015	274,70 66%	308,28 55%	273,24 152%	261,56 111%

- Με βάση τα μέχρι σήμερα δεδομένα, είναι πιθανότερη η εφαρμογή του Υπο-σεναρίου Β

* Νοείται η τιμολόγηση για την οποία οι καταναλωτές έχουν λάβει λογαριασμούς μέχρι το τέλος του 2009

** Για το Δήμο Πάφου, τα τιμολόγια ισχύουν από 07/2008 μέχρι σήμερα.

Τιμολόγηση εντός ΚΥΕ – Επίπεδο Τελικού Καταναλωτή (5)

- Προτείνεται η εφαρμογή της προσέγγισης της διαφοροποιημένης τιμής στο επίπεδο των τελικών καταναλωτών, αλλά με ενιαία μεθοδολογία τιμολόγησης και τρόπου καθορισμού των τελών για τους εξής λόγους:
  - Αντικατοπτρίζει με μεγαλύτερη ακρίβεια το χρηματοοικονομικό κόστος των τελικών παρόχων (Συμβούλια Υδατοπρομήθειας, Δήμοι, Κοινότητες).
  - Δεν προκαλεί στρεβλώσεις στην αγορά νερού λόγω ενσωμάτωσης επιδοτήσεων ή/και εκπτώσεων στην τιμή του νερού έναντι του πραγματικού κόστους.
  - Είναι συμβατό με το ισχύον νομικό και διοικητικό πλαίσιο τιμολόγησης νερού στην Κύπρο.
  - Συνάδει πλήρως με το πνεύμα και το γράμμα του Άρθρου 9 της ΟΠΥ, αφού δεν επηρεάζει την καταβολή του περιβαλλοντικού κόστους και του κόστους πόρου και εκφράζει με μεγαλύτερη ακρίβεια την εφαρμογή της αρχής «ο χρήστης πληρώνει».
  - Δίνει τη δυνατότητα και την ευθύνη στους παρόχους να διαχειρισθούν με καλύτερο τρόπο «τα του οίκου τους».
  - Δεν απαιτεί την πρόβλεψη κρατικών «επιδοτήσεων» προς παρόχους νερού με μεγαλύτερο κόστος από την ενιαία τιμή.

Τιμολόγηση εντός ΚΥΕ – Επίπεδο Τελικού Καταναλωτή (6)

- Για **άλλες χρήσεις υδρευτικού νερού**, προτείνονται τιμές, συνεπείς με την προσπάθεια ανάκτησης πλήρους κόστους βάσει αναλογικής προσαρμογής των επιμέρους τιμών που ισχύουν σύμφωνα με την ποσοστιαία προσαρμογή της βασικής τιμής του νερού ύδρευσης για οικιακή χρήση.
- Βάσει της ανάλυσης που έγινε για τον **κλάδο μεταποίησης/βιομηχανίας και τον κλάδο του τουρισμού**, οι προτεινόμενες αυξήσεις τιμών στο νερό ύδρευσης αποτελούν **περιορισμένη επιβάρυνση που μπορεί να απορροφηθεί χωρίς αναστατώσεις**.

Τιμολόγηση νερού ύδρευσης εκτός ΚΥΕ

- Οι Δήμοι και οι Κοινότητες πρέπει να ανακτούν πλήρως το χρηματοοικονομικό τους κόστος για την παροχή του νερού στον τελικό καταναλωτή.
- Θα χρεώνεται όμως, επιπλέον του χρηματοοικονομικού κόστους, και το αντίστοιχο περιβαλλοντικό κόστος και κόστος πόρου, βασισμένο στην κατανάλωση του κάθε τελικού χρήστη (0,13 €/m³).
- Το περιβαλλοντικό κόστος και το κόστος πόρου θα συλλέγονται από τους Δήμους/Κοινότητες και θα καταβάλλονται στο Ειδικό Ταμείο του Νερού.
- Σε πολλές περιπτώσεις Δήμων και Κοινοτήτων, μέρος του χρηματοοικονομικού κόστους κεφαλαίου έχει καλυφθεί με επιχορήγηση του ΤΑΥ. Σε αυτές τις περιπτώσεις, προτείνεται να χρεώνεται επιπλέον των παραπάνω, ένα τέλος προς κάλυψη αυτού του κόστους κεφαλαίου, της τάξεως των 0,10 €/ m³.

Εξαιρέσεις

- Σύμφωνα με το Άρθρο 9 της Οδηγίας δίνεται η δυνατότητα στα Κράτη Μέλη να ορίσουν αιτιολογημένες εξαιρέσεις όσον αφορά στη συμβολή των διαφόρων χρήσεων στην ανάκτηση του κόστους των υπηρεσιών ύδατος, εφόσον δεν θίγεται η επίτευξη των στόχων της Οδηγίας.
- «Εξαιρέσεις» → Μορφές άμεσης ή έμμεσης απαλλαγής των χρηστών νερού από την υποχρέωση της συνολικής καταβολής του ισχύοντος χρηματικού τιμήματος για την κατανάλωση μιας δεδομένης ποσότητας νερού για μια συγκεκριμένη χρήση.

Εξαιρέσεις – Ύδρευση

- Το μέσο νοικοκυριό στην Κύπρο δεν αντιμετωπίζει πρόβλημα ικανότητας πληρωμής των τιμολογίων νερού. Η δαπάνη για το νερό ως ποσοστό του διαθέσιμου εισοδήματος είναι πολύ χαμηλότερη (< 1%) από τα όρια που τίθενται παγκοσμίως (2,5%).
- Βάσει των παραπάνω δεν κρίνεται αναγκαία η πρόβλεψη ειδικών οριζόντιων ρυθμίσεων εξαίρεσης για την Υπηρεσία Παροχής Νερού Ύδρευσης.
- Τυχόν ευνοϊκότερες ρυθμίσεις – εξαιρέσεις θα μπορούν να ορίζονται κατά την βούληση των τελικών παρόχων, αλλά αυτές δεν πρέπει να επηρεάζουν την τιμή που χρεώνει το ΤΑΥ σε αυτούς, καθώς και την ανάκτηση του κόστους των τελικών παρόχων.

Προτεινόμενη Τιμολόγηση

Υπηρεσία Άρδευσης

Υπηρεσία Άρδευσης - Βασικές αρχές

- Η διερεύνηση πολιτικών τιμολόγησης για την άρδευση έλαβε υπόψη την κοινωνική σημασία του πρωτογενούς τομέα και ειδικότερα την οικονομική βιωσιμότητα του γεωργικού τομέα, προκειμένου να προσδιορισθεί ένα εύλογο και εφαρμόσιμο ποσοστό ανάκτησης του κόστους.
- Η οικονομική βιωσιμότητα στη γεωργία προσδιορίσθηκε βάσει ανάλυσης στοιχείων κόστους για τις κυριότερες καλλιέργειες της Κύπρου και εξετάστηκε πώς μεταβάλλεται η οικονομικότητα μιας καλλιέργειας, όταν μεταβάλλεται η τιμή του νερού.
- Από την ανάλυση που έλαβε χώρα προέκυψε ότι οι προτεινόμενες αλλαγές στην τιμή μπορούν να εφαρμοσθούν χωρίς να οδηγούν σε σημαντικές επιπτώσεις στην αποδοτικότητα των καλλιεργειών.
- Τονίζεται τέλος ότι στα δεδομένα της οικονομικότητας που εξετάσθηκαν δεν ελήφθησαν υπόψη στα έσοδα των καλλιεργειών οποιουδήποτε τύπου επιδοτήσεις – αποζημιώσεις, οι οποίες καταβάλλονται στους γεωργούς και σχετίζονται με στρεμματικές επιδοτήσεις για διαφορετικές καλλιέργειες.

Τιμολόγηση εντός ΚΥΕ (1)

- Προτεινόμενη μέθοδος τιμολόγησης → **Μεικτό σύστημα χρέωσης:**
  - Μία σταθερή χρέωση με τη μορφή ετησίου πάγιου τέλους
  - Μία μεταβλητή χρέωση βασισμένη στην κατανάλωση (Ογκομετρική χρέωση)
- Το πάγιο τέλος αυξάνεται σημαντικά ώστε να εκφράζει το αντίστοιχο ετήσιο κόστος των παγίων σε μεγαλύτερο βαθμό.
- Η αύξηση στην ογκομετρική χρέωση λαμβάνει υπόψη το στόχο βελτίωσης των επιπέδων ανάκτησης (βάσει της Οδηγίας) και το γεγονός ότι η τιμή έχει μείνει σταθερή από το 2003.

	Υφιστάμενο Τιμολόγιο	Νέο Τιμολόγιο	Το κόστος του νερού άρδευσης προσδιορίσθηκε από τη μελέτη σε 0,45 €/ m³ (2005-2007)
Χρεούμενο πάγιο ανά δεκάριο ετησίως €	1,71	6,61	
Ογκομετρική χρέωση €/ m ³	0,17	0,24	

Η ανάκτηση κόστους βάσει των παραπάνω τιμών, θα αυξηθεί από 41% σε 54% (2010) και 72% (2015), μετά την εισαγωγή στο ισοζύγιο ύδρευσης του νερού από τις νέες αφαλατώσεις.

Τιμολόγηση εντός ΚΥΕ (2)

- Ενδεικτική Εφαρμογή: Γεωργός που καλλιεργεί 30 δεκάρια εσπεριδοειδών → Ετήσια κατανάλωση αρδευτικού νερού ανά δεκάριο: 650 m³ → Συνολική ετήσια κατανάλωση αρδευτικού νερού καλλιέργειας: 19.500 m³

	Κόστος νερού - Πάγια ετήσια χρέωση (Ευρώ/δεκάριο)	Ετήσιο πάγιο κόστος νερού καλλιέργειας (Ευρώ)	Κόστος νερού - ογκομετρική χρέωση (ευρώ/m ³)	Ετήσιο κόστος νερού καλλιέργειας - ογκομετρική χρέωση (ευρώ)	Σύνολο κόστους νερού καλλιέργειας - Πάγια και ογκομετρική χρέωση (Ευρώ)
Υφιστάμενη τιμολόγηση	1,71	51,3	0,17	3.315	3.366,30
Νέα Τιμολόγηση (2010)	6,61	198,3	0,24	4.680	4.878,30

Αύξηση κόστους νερού σε επίπεδο καλλιέργειας: 45%

Με βάση τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας και του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών, η συμμετοχή του κόστους άρδευσης στις Συνολικές Δαπάνες για την καλλιέργεια των λεμονιών είναι περίπου 9,9% (υφιστάμενη κατάσταση).

Με τη νέα προτεινόμενη τιμολόγηση, το ποσοστό αυτό θα αυξηθεί περίπου σε 13,9%, αυξάνοντας το κόστος της καλλιέργειας κατά 4%.

Η μεταβολή αυτή, με βάση την οικονομική ανάλυση που έγινε, εκτιμάται ότι δεν επηρεάζει σημαντικά την οικονομικότητα της καλλιέργειας.

Τιμολόγηση εντός ΚΥΕ (3)

- Για **άλλες χρήσεις αρδευτικού νερού**, εφαρμόζονται τα **εξής...**
  - Νέες τιμές που είναι **συνεπείς με την προσπάθεια ανάκτησης πλήρους κόστους** μετά από **ανάλυση της δυνατότητας πληρωμής**.
  - Για τις χρήσεις που αφορούν **άρδευση χορτοτάπητα γηπέδων ποδοσφαίρου, γκολφ, αθλοπαιδιές, για άρδευση χώρων πρασίνου και κήπων ξενοδοχείων και οικιών** και για **βιομηχανική χρήση** → ο στόχος είναι η **πλήρης κάλυψη του κόστους (δηλαδή 0,45 €/ m³)**.
  - Για τις χρήσεις που αφορούν **στην κτηνοτροφία και καλλιέργεια διακοσμητικών ψαριών**, αντιμετωπίζονται ως χρήσεις που ανήκουν στον τομέα της γεωργίας με **ίδια τέλη με αυτά της γεωργικής παραγωγής (δηλαδή 0,24 €/ m³)**.

Τιμολόγηση εκτός ΚΥΕ

- Για το αρδευτικό νερό εκτός ΚΥΕ από ιδιωτικές γεωτρήσεις, είτε σε ατομικό επίπεδο είτε σε τοπικά Αρδευτικά Τμήματα (ΑΤ) ή Συνδέσμους (ΑΣ), εφαρμόζονται τα εξής:
  - Το **χρηματοοικονομικό κόστος για την παροχή του νερού** (κατασκευή, λειτουργία- συντήρηση γεώτρησης και συνοδών υποδομών) το **καλύπτει πλήρως ο ιδιώτης**.
  - Συνεπώς, η πρόσθετη **χρέωση** θα περιλαμβάνει **μόνο με περιβαλλοντικό κόστος και το κόστος πόρου**.
  - Εφαρμόζοντας την αρχή της ίδιας αντιμετώπισης των καταναλωτών εντός και εκτός ΚΥΕ, για τις εκτός ΚΥΕ περιοχές το κόστος πόρου και το περιβαλλοντικό κόστος που θα χρεώνονται ανέρχεται σε 0,11 €/ m³ (αθροιστικά).
  - Το πρόσθετο αυτό κόστος θα συλλέγεται και θα αποδίδεται στο Ταμείο Νερού.

Εξαιρέσεις – Άρδευση

- Η διερεύνηση πολιτικών τιμολόγησης έλαβε υπόψη τη **κοινωνική σημασία του πρωτογενούς τομέα**, έτσι ώστε να προσδιοριστεί ένα **εύλογο και εφαρμόσιμο ποσοστό ανάκτησης**.
- Η **δυνατότητα πληρωμής στην γεωργία** αναλύθηκε μέσω ανάλυσης **κοστολογικών στοιχείων** για τις κυριότερες καλλιέργειες της Κύπρου βάσει της εξέτασης της **προσόδου του νερού**.
- Η **πρόσοδος του νερού** μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην **εξέταση μεταβολής της οικονομικότητας μιας καλλιέργειας** όταν μεταβάλλεται η **τιμή του νερού**.
- Οι καλλιέργειες που εξετάστηκαν αποτελούν το **73,78%** των **αρδευομένων εκτάσεων** της Κύπρου.
- Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της ανάλυσης, προέκυψε ένα εύρος αυξημένης τιμής του αρδευτικού νερού, από 0,21 έως 0,25 €/κ.μ., που μπορεί να εφαρμοστεί χωρίς να αναστατώσει μεσοπρόθεσμα το παραγωγικό πρότυπο της γεωργίας στην Κύπρο και που αποτέλεσε **βάση για τις προτάσεις τιμολόγησης στην άρδευση**.

Προτεινόμενη Τιμολόγηση

Υπηρεσία Αποχέτευσης

Υπηρεσία Αποχέτευσης

- Προτείνεται η διατήρηση & εφαρμογή του ήδη υπάρχοντος και μελετημένου προγραμματισμού στο πλαίσιο εφαρμογής της Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ για τα αστικά λύματα για τους παρακάτω λόγους:
  - Ο προγραμματισμός για την εφαρμογή της Οδηγίας των αστικών λυμάτων -στην περίπτωση της Κύπρου- είναι μεταγενέστερος από την εφαρμογή των πολιτικών τιμολόγησης στα πλαίσια της Οδηγίας 2000/60/ΕΕ.
  - Η Κύπρος στα πλαίσια της εφαρμογής της Οδηγίας των αστικών λυμάτων έχει ήδη υποβάλει εκθέσεις - Εθνικό Πρόγραμμα Εφαρμογής - στην Ε.Ε., το οποίο έχει γίνει αποδεκτό.
  - Έχει ολοκληρωθεί σειρά εξειδικευμένων μελετών σχεδιασμού εφαρμογής της Οδηγίας των αστικών λυμάτων.
  - Έχει πραγματοποιηθεί αναλυτική κοστολόγηση των επενδύσεων και ο οικονομικός προγραμματισμός περιλαμβάνει τη συλλογή των εσόδων, πρωθύστερα από τη λειτουργία των έργων, μέσω χρέωσης παγίων στους καταναλωτές πριν τη χρήση των έργων αποχέτευσης.
  - Η όποια παρέμβαση στον ήδη υπάρχοντα προγραμματισμό θα οδηγήσει σε ανισορροπίες και δεν κρίνεται σκόπιμο.
- Πριν τον επόμενο διαχειριστικό κύκλο της ΟΠΥ (2015 – 2021) θα πρέπει να επανεξεταστεί το θέμα αυτό με βάση την πληρέστερη εικόνα εφαρμογής των δύο Οδηγιών.

Προτεινόμενη Τιμολόγηση

**Υπηρεσία
Ανακυκλωμένου Νερού**

Παροχή Ανακυκλωμένου Νερού

- Η χρήση του ανακυκλωμένου νερού συνεπάγεται **σημαντικά οφέλη για το περιβάλλον** (περαιτέρω επεξεργασία λυμάτων, μείωση υπεράντλησης υπόγειων υδροφορέων). Για το λόγο αυτό, για την υπηρεσία του ανακυκλωμένου νερού, **ο στόχος δεν είναι η πλήρης ανάκτηση του κόστους**.

Η προτεινόμενη τιμολόγηση στοχεύει στην **ενθάρρυνση της χρήσης του** και παράλληλα στην **κάλυψη σημαντικού μέρους του κόστους του**.

- Οι προτεινόμενες τιμές του ανακυκλωμένου νερού διαμορφώνονται στο **75% της τιμής του φρέσκου αδιύλιστου νερού άρδευσης**, ώστε να υπάρχει πάντα **ισχυρό κίνητρο για τη χρήση του και την εξοικονόμηση φυσικών υδατικών πόρων**.

	Υφιστάμενο Τιμολόγιο	Νέο Τιμολόγιο
Χρεούμενο πάγιο ανά δεκάριο ετησίως €	-	4,96
Ογκομετρική χρέωση €/ m³	0,07	0,18

Η **ανάκτηση κόστους** βάσει των παραπάνω τιμών, ανέρχεται σε: **88%**

Επόμενα βήματα (1)

- Οι προτάσεις τιμολογιακής πολιτικής των υπηρεσιών ύδατος αποτελούν ένα από τα Μέτρα του Σχεδίου Διαχείρισης των Υδάτων που στοχεύουν στην επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων της Οδηγίας.
- Η εφαρμογή των πολιτικών τιμολόγησης μπορεί να επιτευχθεί μόνο με την παράλληλη διαμόρφωση κατάλληλων διαχειριστικών μέτρων, τα οποία να πλαισιώνουν και να υποστηρίζουν την εφαρμογή της τιμολογιακής πολιτικής σε κάθε επίπεδο.
- Τα μέτρα αυτά βρίσκονται ήδη στο στάδιο εξέτασης και διαμόρφωσης και θα αποτελέσουν αντικείμενο περαιτέρω διαβούλευσης εντός των επόμενων μηνών.

Επόμενα βήματα (2)

- Επιγραμματικά αναφέρονται οι εξής προτάσεις:
  - Καταγραφή των ποσοτήτων από τις υφιστάμενες γεωτρήσεις.
  - Συστηματική παρακολούθηση και λήψη μέτρων για περαιτέρω διοικητικό έλεγχο των παράνομων γεωτρήσεων.
  - Τοποθέτηση υδρομετρητών σε όλες τις γεωτρήσεις και πρόβλεψη συστήματος ελέγχου αυτών (ενιαία ή δειγματοληπτικά).
  - Επικοινωνιακές δράσεις για ενίσχυση της αντίληψης του νερού ως δημόσιο αγαθό.
  - Καταγραφή των διαφορετικών ποσοτήτων κατανάλωσης για κάθε χρήση νερού (γεωργία, βιομηχανία, κτηνοτροφία, τουρισμός, οικιακή χρήση, άλλες χρήσεις) από κάθε πάροχο νερού ύδρευσης, νερού άρδευσης και ανακυκλωμένου νερού.

Σας ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας

